

A: miljø

L&F efterlyser jordmilliard: Landbrug, klima og landdistrikter kan høste på bedre jordfordeling

DEBAT

9. august 2018 kl. 1:00 | 0 kommentarer

[Foto: Landbrug & Fødevarer]

DEBAT: En jordreform baseret på multifunktionel jordfordeling vil sikre en optimal anvendelse af vores land, der fremmer både landbrugets økonomi, naturen, miljøet og landdistriktsudvikling, skriver Lars Hvidtfeldt, viceformand for Landbrug & Fødevarer.

SÆT DEN DIGITALE DAGSORDEN

Indryk jeres budskab i årets store Altinget: magasin om digitalisering.

Læs mere

Af Lars Hvidtfeldt

Viceformand, Landbrug & Fødevarer

Mere vild natur og skov, flere rekreative muligheder, moderne infrastruktur og plads til et landbrugserhverv, hvor arealerne hænger bedre sammen, så landbrugserhvervet kan udvikles til fremtidens efterspørgsel efter fødevarer og grønne løsninger til det fossilfri samfund.

Ja, der er mange ønsker og mål for, hvordan vi skal indrette og bruge vores landskab. Men vi har kun den plads, vi har. Derfor er det helt afgørende, at vi som samfund tænker os om og vælger løsninger med mest mulig synergi, som kan favne flere ønsker samtidig.

Gennem de seneste år har flere aktører slået til lyd for at fremme såkaldt multifunktionel jordfordeling, der bygger på en antagelse om, at der gennem jordfordelinger kan opnås en bedre indretning af vores land, som fremmer flere forskellige anvendelser og mål. Blandt andet Realdanias collective impact-initiativ, "Det åbne land som dobbelt ressource".

FAKTA

Det kan lyde vidtløftigt, men jeg mener, det kan være en del af løsningen på vores udfordringer med mangel på plads. Landbrug & Fødevarer sidder med i styregruppen bag "Det åbne land som dobbelt ressource", hvor også DGI, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet samt en række andre organisationer deltager.

Vi står bag den fælles vision om, at en jordreform baseret på multifunktionel jordfordeling skal rulle over landet med det formål at sikre en optimal anvendelse af vores land, der fremmer både landbrugets økonomi, naturen, miljøet, klimaet, rekreative formål og landdistriktsudvikling.

Erfaringer fra pilotprojekter

Men hvordan kan visionen omsættes til handling og synlige resultater?

Realdania har i forbindelse med "Det åbne land som dobbelt ressource" gennemført tre pilotprojekter, og et fjerde er undervejs.

Det har bidraget med erfaringer til, hvordan multifunktionel jordfordeling kan gennemføres i praksis – hvad der virker, og hvad der ikke virker. Det er værdifuldt, og det er med til at give visionen jordforbindelse, når den følges af konkrete guidelines til hvad der kan lade sig gøre og ikke mindst, hvad der kræves af ressourcer.

Med afsæt heri vil jeg pege på tre forudsætninger, som vi mener, er afgørende for succes:

1. Lad løsningerne komme nedefra – tillid, tålmodighed og kaffe

Mange landmænd vil gerne indgå i natur- og miljøprojekter og medvirke til at finde løsninger på fælles udfordringer.

Men hvis der skal opnås reelle forandringer, er det afgørende, at processen gribes rigtigt an. De bedste løsninger findes i dialog med dem, der ejer jorden. Det er store aktiver, der her kommer i spil.

Aktiver, som er grundlaget for landmandens livsindtægt, og aktiver, der skal forvaltes med respekt for kreditgiver, ejendomsretten og den enkelte landbrugsvirksomheds fremtidige udviklingsmuligheder. Det handler derfor om at gøre godsejeren til medspiller frem for modspiller gennem tidlig inddragelse og invitation til en frivillig og fordomsfri dialog, hvor svarene ikke er tegnet på et kort på forhånd. På den måde kan de bedste løsninger og nye muligheder vokse frem. Det handler om skabe tillid, have tålmodighed og tid til at drikke en kop kaffe sammen.

2. De rette kompetencer i spidsen

Jordfordeling er på samme tid enkelt og komplekst.

Det er enkelt, fordi mange jorde kan skifte hånd på samme tid med en enkelt kendelse ved jordbrugskommissionen. Og det er komplekst, fordi det er et puslespil, hvor facit ikke er givet på forhånd, når de bedste løsninger skal findes for alle parter. Når jordfordelingen så tilmed skal have et multifunktionelt sigte, hvor der skal optimeres på flere parametre samtidig, så bliver planlægningen ekstra kompleks.

Derfor er det helt afgørende, at der er et forvaltnings-setup i kommunerne, som kan håndtere processer med flersidigt formål. Endelig er der brug for, at det er eksterne jordfordelingsplanlæggere, der har ansvaret for at drive processen og facilitere den praktiske planlægning, idet landmands, kommunes og andres interesser skal ligestilles.

3. Afsæt en milliard på finansloven

Hvis samfundet ønsker, at naturen skal have mere plads, så vil det være på bekostning af noget andet, og i langt de fleste tilfælde er det landbrugsjord.

Jeg bliver tit mødt med det udsagn, at der er mange marginale arealer, som ikke er rentable at dyrke, og som landbruget bare kan opgive gratis.

Selvfølgelig er der forskel på jord – og nogle arealer er mere produktive end andre, men det er mere komplekst end som så. Alle jorde er en del af det enkelte landbrugs aktivmasse, som altid er blevet forvaltet og har bidraget til produktion på bedriften.

Sandjorden, som kan fremstå lidet produktiv, er der, vi i Danmark er vidne til nutidens erhvervseventyr, hvor produktion af kartofler er en voksende ingrediensindustri, der giver landmanden et højt økonomisk afkast.

Det er muligt, at den eng, som kvierne tidligere gik på om sommeren, ikke har været anvendt til det formål i en periode på grund af den økonomiske udvikling i samfundet. Afgræsningen var i gamle dage godt for engen, fødegrundlaget for storken og redemuligheden for viben. Men denne eng har i en periode måske bidraget med træflis til det lokale kraftvarmeverk, og i fremtiden kan den bidrage med en vigtig ressource i form af græs til det nye lokale bioraffinerings-anlæg, som kan udvinde højværdi-protein til mennesker og dyr.

Derfor har og kan alle landbrugsarealer have en potentiel høj værdi, når man ser på et areals anvendelse over tid. Derfor er det vigtigt, at vi ikke låser os fast på noget, der er oppe i tiden, men husker på, at vores jord er noget, vi har til låns af efterfølgende generationer, og disse skal jo ikke lide under en kortsigtet handling.

Dyrkningsjord er grundlaget for landbruget, det er vores produktionsapparat og en investering, som landmænd har foretaget som deres livsgrundlag. Så uanset om der kan opnås multifunktionelle fordele, så er det en samfundsomkostning at tage landbrugsjord permanent ud af drift. Og det skal der afsættes ressourcer til, hvis visionen skal have gang på jord.

Formålet med en multifunktionel jordfordeling er blandt andet, at landbruget og den enkelte landmand skal kunne drage fordel af jordfordelingen ved for eksempel at få sine marker samlet omkring bygningerne og på den måde reducere transportomkostningerne i forbindelse med markarbejdet.

Men at den ene landmand får reduceret sine transportudgifter, kan ikke finansiere, at en anden landmand permanent opgiver dyrkningsretten på sin jord. En sådan finansieringsmodel vil med sikkerhed kvæle interessen for multifunktionel jordfordeling.

Hvis det skal rulle, kræver det midler. Midler til at opkøbe arealer, tinglyse permanente rådighedsindskrænkninger og facilitere processen. De midler skal prioriteres på finansloven. Der skal som en start afsættes en "jord-milliard" på finansloven for at få processen i gang. Tinglysningsafgiften skal afskaffes – hvorfor skal staten tjene penge på, at der byttes jord – og endelig skal der afsættes penge til eksterne jordfordelingsplanlæggere.

Kan flytte veje og landsbyer

Det er min klare overbevisning, at en investering i at finde de bedste løsninger gennem multifunktionelle jordfordelingsprocesser på sigt vil være godt givet ud.

Vi er ved at udvikle et værktøj, som ved den rigtige anvendelse kan bidrage til lige så store forandringer i vores land, som vi op igennem historien har oplevet ved flere jordreformer, salg af kronens ejendom og efterdønningerne af nederlaget i 1864.

Værktøjet er ikke kun til at fordele lidt lodder mellem landmænd og tilgodese natur og rekreative interesser, men det kan anvendes til at flytte veje og landsbyer.

Spørgsmålet er: Hvor visionære vil vi være?

[Landbrug »](#)

[Natur »](#)

[Landbrug & Fødevarer »](#)

[Lars Hvidtfeldt »](#)

debat@altinget.dk

MEST LÆSTE ARTIKLER

1. **Overblik: Den politiske kalender for resten af 2018**
2. **Organisationer klager over sommerferiehøringer: Nu vil Pia Kjærsgaard tage sagen op**
3. **L&F efterlyser jordmilliard: Landbrug, klima og landdistrikter kan høste på bedre jordfordeling**
4. **Vennerne presser S: vil have grønt super-ministerium**

Altinget: konferencer

